

Vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision

1. Indledning

Formålet med vejledningen er at give en samlet oversigt over de gældende regler for budget, regnskab og revision for folkekirkens lokale kasser, dvs. kirkekasser og provstiudvalgskasser samt evt. underliggende biregnskaber.

Herudover indeholder vejledningen en beskrivelse af de disponeringsregler, der gælder for de lokale kasser f.eks. i spørgsmål om, hvornår en kasse må oppebære en indtægt og afholde en udgift. Da regler og vejledninger ikke kan dække alt eller være udtømmende, er den vigtigste regel derfor, at kasserer, regnskabsfører m.fl. skal handle i overensstemmelse med god økonomiforvaltning og regnskabskik.

Kirkeministeriet har ansvaret for cirkulære og vejledning om budget, regnskab og revision samt for regnskabsinstruks til menighedsråd og provstiudvalg.

Herudover er de lokale kirkelige myndigheder underlagt anden lovgivning såsom skatte- og momslovgivning, konkurrence- og udbudsregler, gebyrregler m.v.

Denne vejledning understøtter tidsfrister, herunder ikrafttrædelsesbestemmelser, m.v. angivet i cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., idet de konkrete retningslinjer for bogføringen fremgår af regnskabsinstruksen.

2. Folkekirkens IT-systemer

Lovgivning og vejledning bygger på, at menighedsråd og provstiudvalg anvender og vedligeholder elektroniske systemer, hvor det er hensigtsmæssigt.

Kirkeministeriets Informations System (KIS) er folkekirkens grunddata register. Her registreres de valgte i rådene og udvalgene samt tillidsposter og ansatte. KIS leverer grunddata til andre elektroniske systemer, og det er derfor vigtigt, at alle oplysninger er korrekte og ajourførte. Det gælder f.eks. CVR og P-nummer registrering, som foretages på virk.dk.

Folkekirkens Lønssystem (FLØS) er lønssystemet for folkekirkens ansatte. Det er gratis for menighedsråd og provstiudvalg at anvende FLØS. Lønnen udbetales via FLØS, og der stilles elektroniske bogføringsbilag til rådighed for økonomisystemet.

Folkekirkens kapital administrationssystem (KAS) og Gravstedsaftale indberetnings- og administrationssystem (GIAS) er folkekirkens system til administration af flerårige pleje- og vedligeholdelsesaftaler samt takstdatabase til kirkegårdsydelse.

Økonomiportalen er den elektroniske indberetningsportal til alle menighedsråd. Budgetter og regnskaber afleveres i portalen. Provstiudvalget har adgang til materialet i Økonomiportalen fra Provstiernes budgetstøttesystem.

Provstiernes budgetstøttesystem er et it-system, som understøtter provstiudvalgets beregning af den kirkelige ligning. Herfra udmeldes den foreløbige og endelige driftsramme til menighedsrådene i henholdsvis april (såfremt provstiudvalget ikke har fastsat en anden frist, jf. cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision § 2) og september måned.

Menighedsrådenes og provstiudvalgenes budget- og regnskabskemaer, kontoplaner, momsregneark, regneark til beregning af kirkegårds- og krematorietakster og regnskabsinstruks kan findes på Folkekirkens Digitale Arbejdsplads (DAP).

3. Kontoplaner

De lokale kirkelige kassers kontoplan er to-dimensionel og består af en formåls- og en artskontoplan. Det er hermed muligt at få overblik over kassens økonomi ved at have forbruget fordelt på formål og specificeret på artskontoniveau.

Specifikationen på artskontoniveau er oplysende i forhold til menighedsrådets daglige økonomistyring. Et eksempel på arter er "løn" på artskonto 18xxxx.

3.1. Formålkontoplanen

For at sikre gennemsigtighed og sammenligningsmuligheder mellem menighedsråd og mellem provstier er formålkontoplanen bindende. Formålkontoplanen er opdelt på følgende hovedkonti/formål:

Tabel 1. Hovedkonti

1. Fælles indtægter	Kirkelig ligning til drift
2. Kirkebygning og sognegård	Bygningsvedligeholdelse og drift, herunder varme, lys, rengøring, administrationsbygning/-kontor
3. Kirkelige aktiviteter	Gudstjenester, konfirmandundervisning, kirkeblad og hjemmeside, kirkekoncerter mv.
4. Kirkegård	Alle kirkegårdens driftsudgifter og indtægter, herunder udgifter og indtægter vedrørende gravstedsvedligeholdelse (inkl. renteindtægter)
5. Præsteboliger m.v.	Bygningsvedligeholdelse og drift

6. Administration og fællesudgifter	Menighedsråd, personregistrering, præsteseekretær, provstisekretær, provstiudvalg og kontorhold
7. Finansielle poster	Renteindtægter, renteudgifter samt kursgevinst og kurstab (ekskl. renteindt. af gravstedsvedligehold)
8. Anlægsinvesteringer	Anskaffelse og renovering af kirke og sognegård, kirkegård og præsteboliger
9. Anlægsfinansiering	Kirkelig ligning til anlæg, salg af anlægsaktiver, provenu fra låneoptagelse minus afdrag på lån, evt. ind- eller udbetaling vedr. kapitaler

Inden for hvert af disse formål fordeles udgifterne på 2-cifrede underformål. I nogle økonomisystemer kan udgifterne yderligere fordeles på 4-cifrede formål, hvilket imidlertid ikke systemunderstøttes af Økonomiportalen og dermed i regnskab og budget. Lønudgiften er fordelt på formål i budget og regnskab. Den samlede formålsskema med vejledende tekster fremgår af DAP.

3.2. Artskontoplanen

På artsniveau bliver udgifter og indtægter registreret i overensstemmelse med nedenstående kontoplan, som er en tværgående beskrivelse af postens karakter. Art 10-51 er regnskabet resultatopgørelse og art 58-99 er regnskabet finansielle status.

Artskontoplanen består af følgende hovedarter:

- 10 Indbetalinger og tilskud
- 11 Salg af varer og tjenesteydelser
- 16 Husleje, leje arealer, leasing
- 18 Lønninger/personaleomkostninger
- 22 Andre ordinære driftsomkostninger
- 25 Finansielle indtægter
- 26 Finansielle omkostninger
- 28 Ekstraordinære indtægter
- 29 Ekstraordinære udgifter
- 51 Finansieret af anlægsbevilling
- 58 Værdipapirer
- 61 Tilgodehavender
- 63 Likvider
- 72-74 Egenkapital
- 76 Hensættelser
- 84 Gæld
- 95-98 Gældsforpligtelser

Den samlede artskontoplan med vejledende tekster fremgår af DAP. Her kan desuden findes supplerede materiale i forhold til bogføring af bl.a. anlæg, arv- og donationer m.v.

3.3.1. Kontering og bogføring

Kravene til bogføring er beskrevet i regnskabsinstrukserne for de lokale kasser. Hovedprincipperne for bogføringen er beskrevet i de følgende afsnit. En ensartet og korrekt kontering og dermed bogføring er en forudsætning for, at regnskabet er retvisende og dermed kan bruges til at understøtte beslutninger om nye dispositioner og næste års budget.

I det omfang kirkekassen er i tvivl om den mest hensigtsmæssige kontering, opfordres der til, at provstiet kontaktes, og man tilstræber en fælles bogføringspraksis indenfor provstiet.

3.3.2. Indtægter

Indtægter, der hidrører fra aktiviteter under en af hovedkontiene for driftsudgifter, opføres under det pågældende hovedformål og ikke under de generelle indtægter. Det er herved muligt at opgøre nettoudgifterne for hvert enkelt udgiftsformål, da det er muligt at se såvel indtægter som udgifter, der er knyttet til formålet.

I artskontoplanen skal indtægter, med undtagelse af forsikringserstatninger, altid registreres på en indtægtskonto og må ikke optages negativt på en udgiftskonto. Dette skyldes hensynet til, at regnskabet skal afspejle kirkekassens samlede dispositioner, og udgifterne inden for hvert enkelt hovedformål budgetteres brutto, dvs. samtlige udgifter og indtægter budgetteres pr. formål.

3.3.3. Periodisering

En økonomisk disposition kan opdeles i tre led:

- Indgåelse af forpligtelse (bestilling eller kontraktindgåelse)
- Udgiftens afholdelse (varen mv. leveres)
- Udbetaling (fakturaen betales)

En udgift eller en indtægt skal registreres i regnskabet, når et retligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende (retserhvervesprincipet). Det vil sige, at udgiften anses for afholdt, når en vare eller tjenesteydelse er leveret eller et anlægsarbejde er udført. Dette gælder, uanset hvornår betalingen af udgiften finder sted.

3.3.4. Fordeling af udgifter og indtægter på formåls- og artskonti

Nogle udgifter kan fordeles på flere formål. Det gælder en række tjenesteydelser, hvor det ofte er muligt at fordele udgiften på formålene efter en fast fordelingsnøgle. Alternativt kan det overvejes, om kontering skal ske på ét formål. Løn er den største udgiftspost. Det er derfor væsentligt at få den fordelt på relevante formål.

3.3.5. Kollekt og menighedspleje

Bogføring af midler indsamlet ved kollekt ved menighedsrådets kirker skal bogføres, så der ikke kan ske sammenblanding med menighedsrådets øvrige midler. Det gælder såvel midler indsamlet til eksterne formål som midler indsamlet til menighedspleje.

I det omfang menighedsrådet har samlet ind til en menighedspleje, som fungerer under menighedsrådet, skal der også her være tydelig adskillelse af midlerne. Der henvises i øvrigt til de vejledende tekster i artskontoplanen.

Regnskab for menighedsplejens aktiviteter – uanset organisering internt eller eksternt - skal altid vedlægges regnskabet.

4. Årshjul

En af menighedsrådets og provstiuvalgets opgaver er udarbejdelse af budgetter, godkendelse af regnskaber og opfølgning på forbrug. Der arbejdes derfor hele tiden i tre spor, idet der arbejdes med budgetter for det kommende år, afslutning og godkendelse af det lukkede år og opfølgning på forbrug i indeværende år. Menighedsrådet skal indkalde til et menighedsmøde efter aflæggelse af regnskabet for sidste år, men inden menighedsrådet afleverer forslag til budget til provstiuvalget. På dette møde skal der være dialog med menigheden om det kommende års aktiviteter og budget.

Provstiuvalget skal drøfte det kommende års budget for provstiuvalgskassen med menighedsrådene. Det skal ske på budgetsamrådet. Provstiuvalget skal inden budgetsamrådets afholdelse udsende forslag til budget, så menighedsrådene har mulighed for at forberede sig til debatten.

4.1. Budgettet

Til fastlæggelse af budgettet skal anvendes det af Kirkeministeriet fastsatte budgetskeema. Budgetskeemaet består af en samlet oversigt og en række specifikationer. Den samlede oversigt består af et driftsbudget og et anlægsbudget, som hver er opdelt i et indtægts- og et udgiftsafsnit, idet driftsbudgettet omfatter generelle indtægter (fælles indtægter), samt formålsbestemte indtægter og udgifter, mens anlægsbudgettet omfatter anlægsinvesteringer og anlægsfinansiering.

Den samlede oversigt omfatter dels budgetåret, dels budgetoverslag for de følgende tre år for så vidt angår anlæg. Specifikationerne vedrører alene budgetåret.

Der skal være balance mellem indtægter og udgifter såvel for budgetåret som for de flerårige budgetoverslag. Dog kan der på driftsbudgettet budgetteres med forbrug af de frie midler og på anlægsbudgettet med forbrug af anlægsopsparing, der er øremærket til det pågældende anlægsprojekt. Frie midler kan endvidere overføres til forbrug på anlægsbudgettet med provstiuvalgets tilladelse. Godkendelse af overførsel fra drift til anlæg kan ske i forbindelse med udarbejdelsen af det endelige budget.

Budgettering skal kun ske på formålsniveau, idet finanskonteringen alene anvendes i forbindelse med bogføringen. Der eksisterer imidlertid tilbud om mere detaljeret budgettering hos de enkelte systemleverandører, hvor det bl.a. er muligt at budgettere på detaljeret formålsniveau.

4.1.2. Generelle indtægter

De generelle indtægter udgøres af det fastsatte ligningsbeløb til drift.

4.1.3. Driftsudgifter og indtægter på driftsformål

Driftsudgifterne omfatter alle kassens driftsudgifter og de tilhørende driftsindtægter, dvs. de indtægter, der ikke indgår under generelle indtægter, men henføres til de enkelte driftsformål.

Udgifterne inden for hvert enkelt hovedformål budgetteres brutto, dvs. samtlige udgifter og indtægter budgetteres pr. formål.

Summen af nettodriftsudgifterne (indtægter minus udgifter) må ikke overstige den fastsatte driftsramme med tillæg af forbrug af frie midler, som er overført fra tidligere år.

Indtægtsdækket virksomhed skal altid budgetteres med lige store indtægter og udgifter. Et overskud vil som de øvrige frie midler kunne forbruges det følgende år. Hvis der ophobes et ikke forventet overskud over flere år, bør der ske genberegning af priserne, så det afspejler de langsigtede gennemsnitkostninger.

Der føres en konto for hver enkelt kirkes kapital, der forvaltes af stiftsrådet. Kirkers kapitaler forrentes til fordel for vedkommende kirke efter fradrag af omkostningerne forbundet med kapitalforvaltningen.

4.1.4. Finansielle poster

De finansielle indtægter består af renteindtægter af kassebeholdning, renter af kirkekapital bortset fra gravstedskapitaler og forpagtningsafgifter samt afkast af værdipapirer.

De finansielle udgifter er renter af stiftslån, realkreditlån og øvrige renteudgifter.

4.1.5 Anlægsinvesteringer

Materielle anlægsaktiver er bygninger, kirkegårdsanlæg, sognegårde og andre bygninger, som kirken ejer samt faste installationer f.eks. orgler. Udgiften til et istandsættelses- og ombygningsarbejde regnes kun som et anlægsarbejde, hvis arbejdet indebærer væsentlige ændringer i/fornyelse af bestående bygninger eller anlæg. Udgifter til nybyggeri og ejendoms køb regnes altid som anlægsudgifter.

Afgrænsningen mellem, hvilke udgifter der kan henføres til driftsrammen, og hvilke der vedrører anlæg, foretages af provstiuudvalget/budgetudvalget, inden for ovennævnte definition.

Provstirevisionen kontrollerer i forbindelse med forvaltningsrevisionen, at anlægsdefinitionen overholdes.

Udgifterne til anlægsinvesteringer skal budgetteres inden for de givne anlægsbevillinger og specificeres i et anlægsskema i bilag til budgetskemaet. En bevilling til et anlægsprojekt omfatter dels en totaludgift for det samlede anlægsprojekt, dels et ligningsbeløb i de enkelte år. Totaludgiften kan dækkes af ligningsmidler, låntagning, forbrug af øremærket anlægsopsparing og eventuelle indtægter fra salg af anlægsaktiver og udbetaling af midler fra kirkens kapitaler blandt stiftsmidlerne. Et anlægsprojekt kan først igangsættes, når der foreligger et af provstiuudvalget/budgetudvalget godkendt anlægsskema og projektbeskrivelse. Hvis forudsætningerne for en godkendelse af et anlægsprojekt ændrer sig væsentligt, så skal menighedsrådet forelægge ændringen for provstiuudvalget til godkendelse. Det gælder særligt, hvis projektet f.eks. efter indhentning af tilbud eller udbud viser sig at overskride den godkendte anlægsbevilling, med mindre overskridelsen kan finansieres af de frie midler.

Såfremt en del af totaludgiften dækkes af lån, kan der gives ligningsmidler til dækning af ydelserne på lånet. Ydelserne kan også helt eller delvist dækkes ved, at et positivt resultat på driften overføres til anlæg, jf. punkt 4.1.6. om opsparing.

Der kan endvidere gives ligningsmidler til bunden opsparing til særlige fremtidige anlægsformål. Bunden opsparing kan også helt eller delvist dækkes ved, at et positivt resultat på driften overføres hertil. De konkrete opsparingsformål skal være godkendt af provstiuudvalget/budgetudvalget. En tilladelse til at spare op til et bestemt formål indebærer ikke en endelig tilladelse til igangsætning af anlægsprojektet. Tilladelsen til igangsætning sker i forbindelse med provstiuudvalgets godkendelse af anlægsprojektet, jf. ovenfor. Nogle anlægsprojekter indebærer en opsparing over mange år, f.eks. til en ny kirke eller et nyt orgel. Normalt kræver det en mindre omfattende projektbeskrivelse at få tilladelse til at spare op end til at igangsætte selve kirkebyggeriet. Behovet for det pågældende anlæg bør også revideres ud fra den aktuelle situation inden godkendelse af den endelige anlægsbevilling. Kirkekassens opsparing til anlæg skal anbringes på en konto i et pengeinstitut. Hvis der er flere anlægsopsparinger, kan de samles på én konto.

Hvis det viser sig, at en investering ikke bliver til noget, hvilket kan være konsekvens af en ændret prioritering i provstiet, skal den del af opsparingen, som er kommet fra menighedens frie midler, føres tilbage til disse. Den del, som provstiet/budgetudvalget har stillet til rådighed for investeringen, kan provstiuudvalget/budgetudvalget i forbindelse med den kommende rammeafsættelse omdisponere til andre anlægsformål eller overføre til øvrig drift. Hvis beløbet overføres til øvrig drift, bør det modsvares af en nedsættelse af den normale ramme til øvrig drift.

4.1.6. Anlægsfinansiering og opsparing

Anlæg kan finansieres via ligningsmidler til anlæg, lånoptagelse, renteindtægter af anlægsopsparing, salg af anlæg, forbrug af opsparing til anlæg samt evt. frie midler fra driften.

Provstiuudvalget skal både godkende selve anlægsprojektet og finansieringen. Det vil normalt ske i forbindelse med den årlige budgetproces, men kan også ske ved forelæggelse af en konkret sag for provstiuudvalget.

4.2. Budgetlægningen

Kirkekassernes budgetter fastlægges i et samvirke mellem menighedsråd, budgetsamråd og provstiuvalg. Budgetterne tjener flere forskellige formål.

4.2.1. Budgettets formål

For det første giver budgettet hjemmel til og udgør styringsgrundlaget for menighedsrådets økonomiske dispositioner i løbet af året, idet menighedsrådet har ret til at disponere inden for de økonomiske rammer, som rammebevillingen til driftsudgifter og anlægsbevillingerne udstikker.

For det andet danner budgetbidragene grundlag for drøftelser af prioriteringer mellem sognene inden for provstiet.

Endelig giver drøftelserne på budgetsamrådet en lejlighed til at overveje mulighederne for samarbejde sognene imellem inden for forskellige områder.

Disse forskellige formål afspejler sig i kravene til budgetterne og i budgetproceduren.

Kirkekassernes budgetter fastsættes efter en rammebudgetteringsmodel. Det betyder for det første, at budgetlægningen tager udgangspunkt i fastlæggelsen af en samlet ramme for udgifterne inden for provstiet. Denne samlede ramme bliver derefter opdelt i rammer for de enkelte kirkekasser.

For det andet betyder det, at menighedsrådene har stor frihed til at budgettere og disponere inden for den fastsatte ramme.

Rammebudgetteringsmodellen søger herved at forene hensynet til lokal frihed med en samlet økonomisk ansvarlighed.

4.2.2. Foreløbig driftsramme

Den årlige budgetproces indledes med, at provstiuvalget fastsætter foreløbige driftsrammer for budgetåret for kirkekasserne i provstiet og meddeler disse til menighedsrådene senest 15. april.

Provstiuvalget tager ved fastsættelsen af de foreløbige driftsrammer udgangspunkt i de overordnede målsætninger for udviklingen i udgifter og ligning. Provstiuvalget kan ved fastsættelsen af de foreløbige driftsrammer tilbageholde en omprioriteringsreserve til senere fordeling i forbindelse med fastlæggelsen af de endelige driftsrammer og anlægsbevillinger. Reserven vil for eksempel kunne etableres som følge af, at et anlægsarbejde er gennemført, eller et stiftsmiddellån er betalt ud eller ved en besparelse på driftsrammerne. Der fastsættes foreløbige driftsrammer for budgetåret (B-året).

I Økonomiportalen er der for provstiuvalget mulighed for at udmelde en midlertidig driftsramme. Beløbet indgår i driftsrammen, og fungerer således kun som en orientering om, at der er givet midler til et formål af midlertidig karakter, som ikke kan forventes at fortsætte året efter. Den midlertidige driftsramme er frivillig at benytte. Reglerne for menighedsrådets prioritering af rammen er ikke anderledes end for den almindelige driftsramme.

Eksempler på projekter, som kan udmeldes via den midlertidige driftsramme, er forsøg med nye metoder, markering af kirkejubilæum, indkøb af større maskiner under driften m.v.

Den midlertidige driftsramme kan ligeledes udmeldes i forbindelse med det endelige budget.

4.2.3. Budgetbidrag

Menighedsrådet udarbejder et budgetbidrag, som indberettes i Økonomiportalen og godkendes på menighedsrådsmødet senest 15. juni, medmindre provstiuvalget har fastsat en anden frist, som kan fastlægges tidligst to måneder efter provstiuvalgets rammeudmelding. Budgetbidraget omfatter nedenstående. Der skal udarbejdes budgetoverslagsår for anlægsbevillingerne:

- a) Et foreløbigt driftsbudget. Det foreløbige driftsbudget skal overholde de af provstiuvalget udmeldte foreløbige driftsrammer. Budgettet skal for budgetåret specificeres på kontiene i formålskontoplanen.
- b) En oversigt over løn- samt honorarudgifter og stillingskvote for de medarbejdere som budgettet omfatter. Grupper af medarbejdere kan samles i "klumper"- fx korsangere.
- c) Eventuelle ønsker om merudgifter i budgetåret, som ikke er omfattet af det foreløbige driftsbudget. Der skal anføres en kort begrundelse for merudgiftsønsket.
- d) Eventuelle ønsker om bevilling til anlægsudgifter i budgetåret og/eller budgetoverslagsårene. Ønsker om nye anlægsarbejder skal ledsages af en kort begrundelse samt forslag til finansiering.
- e) I tilknytning til budgetbidraget kan menighedsrådet beskrive målsætninger og formål for rådets aktiviteter det kommende år.

I flersogns pastorater føres præstegårdens budget og regnskab i én af pastoratets kirkekasser via en dimension. Menighedsrådene i pastoratet beslutter i fællesskab, i hvilken kirkekasse præstegårdens bevilling skal forvaltes. Ved uenighed afgør provstiuvalget placeringen. Dette indebærer, at der er to driftsrammebevillinger, en til præstegården og en til den øvrige kirkekasse. Præstegårdsudvalget opretholdes med deltagelse fra alle pastoratets menighedsråd, og udvalget indstiller budgettet for drifts- og anlægsudgifter på præstegården. Præstegårdsudgifterne forudsættes således ikke omfattet af den pågældende kirkekasses driftsramme, men har sin egen selvstændige driftsramme. Det vil sige, at det menighedsråd, der bestyrer den kirkekasse, hvor præstegården opføres, ikke kan overføre midler fra præstegården til andre dele af den pågældende kirkekasses budget, medmindre provstiuvalget efter indstilling fra præstegårdsudvalget tilslutter sig beslutningen.

Hvis der er oprettet et særskilt budget for en kirkegård, og kirkegårdens budget udarbejdes af kirkegårdslederen eller af kirkegårdsbestyrelsen, skal budgettet drøftes og godkendes af menighedsrådet.

Hvis der er oprettet særskilt budget for en kirkegård, som er et samarbejde mellem flere sogne, udarbejdes budgetbidraget og eventuelle ønsker om yderligere driftsudgifter og bevillinger til anlæg i henhold til kirkegårdskassens vedtægter. Bevillingen udmeldes via kirkekassen af menighedsrådet, men provstiuvalget kan i fastsættelse af den foreløbige driftsramme til menighedsrådet tage højde for likvide midler og opsparing i kirkekasse og på kirkegården.

Budgetbidraget skal som minimum konsolideres ind i den regnskabsførende kirkekasse, på de til enhver tid gældende formål, samt kategorierne; »udgifter til løn«, »udgifter til øvrig drift« samt »indtægter«.

Kirkegårdskassens budget indgår dermed i de deltagende kirkekassers budget med den pågældende kasses respektive andel.

Budgetbidraget for kirkegårdskasser følger i øvrigt samme regler som kirkekasser.

Til budget for kirkekasser anvendes folkekirkens kontoplan, konteringsvejledning og nyeste budgetschema, som kan hentes fra DAP.

Provstiuvalget orienterer menighedsrådene om det bindende stiftsbidrag.

Provstiuvalget udarbejder årligt budget for provstiuvalgets indtægter og udgifter. Det foreløbige budget skal være udarbejdet og indlæst i Økonomiportalen senest den 15. juni.

4.2.4. Budget for kirkekasser

Menighedsrådet fastsætter inden for den af provstiuvalget fastsatte rammebevilling til driftsudgifter og bevilling til anlægsudgifter budgettet for det kommende regnskabsår. For så vidt angår driftsrammen, står menighedsrådet frit i sin budgettering af driftsudgifterne inden for den udmeldte ramme, forudsat at der er tale om formål, hvortil der kan afholdes udgifter af kirkekassen.

Menighedsrådene kan, jf. lov om folkekirkens økonomi § 2, afholde udgifter af kirkekassen til følgende formål:

- 1) Sognets kirkelige virksomhed.

- 2) Sognets begravelsesvæsen.
- 3) Indtægtsdækket virksomhed, som udøves i tilknytning til ovenstående aktiviteter.
- 4) Fremme af det kirkelige liv i provstiet.
- 5) Kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.
- 6) Den kirkelige betjening af folkekirkens medlemmer i udlandet.
- 7) Personregistrering.

På anlægsområdet er der tale om bindende bevillinger.

Menighedsrådet skal indkalde til et menighedsråd efter aflæggelse af regnskabet for sidste år, men inden menighedsrådet afleverer forslag til budget til provstiuvalget. På dette møde skal der være dialog med menigheden om det kommende års aktiviteter og budget.

Budgettet for kirkekasserne specificeres på den 2-cifrede formålsskema og indrapporteres til provstiuvalget i Økonomiportalen senest den 15. november, hvor også godkendelse på menighedsrådsmøde skal have fundet sted. Efterfølgende ændringer af budgettet kan foretages på ethvert menighedsrådsmøde efter samme regler som gælder andre beslutninger.

Kirkeministeriet offentliggør, efter provstiuvalgets frigivelse heraf, budgettet fra Økonomiportalen senest den 1. februar ved, at budgettet, eksklusiv de faste bilag, men inklusiv de bilag, som menighedsrådet frivilligt har vedlagt til orientering, overføres til sogn.dk.

Menighedsrådet skal i ordinære medlemmers fravær huske at indkalde suppleanter, jf. § 13, stk. 4, i lov om menighedsråd, til mødet hvor budgettet behandles.

Det er en forudsætning for vedtagelse af ændringer af budgettet i budgetårets løb, at det ændrede budget overholder den fastsatte driftsramme og de fastsatte anlægsbevillinger samt eventuelle af provstiuvalget tildelte 5 %-midler.

Provstiuvalget påser, at kirkekassernes budget for det kommende år er i overensstemmelse med de af provstiuvalget fastsatte rammer og bevillinger. Provstiuvalget foretager ligeledes legalitetskontrol af budgetterne, herunder at der er tale om formål, som der kan afholdes udgifter til af kirkekassen. I overensstemmelse med principperne i mål- og rammestyring skal provstiuvalget imidlertid ikke godkende de detaljerede budgetter.

Udgifter vedrørende ikke-selvejende kirker afholdes som udgangspunkt af den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketienden, men menighedsrådet kan beslutte, at der af kirkekassen ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifter til ikke-selvejende kirker vedligeholdelse og drift samt tilskud til kirkegårds drift.

Kirkekassen oppebærer indtægter, herunder renter, udbytte m.v., af kirkens kapitaler samt betaling for brug af kirke og kirkegård. Renter, udbytte m.v. af præsteembedets kapitaler samt leje- og driftsindtægter for præsteembedets faste ejendomme indgår i kirkekassen.

4.2.5. Budget for provstiuvalgskasser

Provstiuvalget skal i Økonomiportalen udarbejde foreløbigt budget for provstiuvalgskasserne senest den 15. juni, hvor budgettet også skal være godkendt på et provstiuvalgsmøde. Provstiuvalget er forpligtet til at orientere menighedsrådene i provstiet om budgettet for provstiuvalgskassen på budgetsamrådet. Det foreløbige budget udsendes til menighedsrådene inden budgetsamrådet.

Udgifter til samarbejde mellem menighedsråd i provstiet, jf. § 43 a i lov om menighedsråd, kan afholdes af provstiuvalgskassen.

Udgifter til særlige revisionsarbejder kan afholdes af provstiuvalgskassen, jf. § 17 g, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi.

Provstiuvalget fastsætter ligningsbeløbet for provstiuvalgskassen senest 15. september. Det endelige og af provstiuvalget godkendte budget indlæses i Økonomiportalen senest den 15. november. Menighedsrådene orienteres herefter om provstiuvalgets endelige budget. Hvis provstiet omfatter flere kommuner eller dele af flere kommuner, træffer provstiuvalget beslutning om ligningsbeløbets fordeling senest 1. september.

Kirkeministeriet offentliggør, efter provstiuvalgets frigivelse heraf, budgettet fra Økonomiportalen senest den 1. februar ved, at budgettet, eksklusiv de faste bilag, men inklusiv de bilag, som provstiuvalget frivilligt har vedlagt til orientering, overføres til sogn.dk.

4.3. Budgetsamråd

Der afholdes budgetsamråd med udgangspunkt i de fremsendte budgetbidrag. Provstiuvalget indkalder en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd i provstiet til budgetsamrådet. Hvis provstiet består af to eller flere kommuner eller dele af flere kommuner, afholdes budgetsamrådet dog særskilt for sognene i den enkelte kommune. Der kan afholdes flere budgetsamråd.

Budgetsamrådet er offentligt. Bekendtgørelse om afholdelse af budgetsamrådet sker efter provstiuvalgets bestemmelse på en måde, der sikrer, at offentligheden bliver bekendt med afholdelsen. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på budgetsamrådet.

Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed, med mindre der er truffet beslutning om at flytte kompetence fra provstiuvalget til budgetsamrådet, jf. punkt 4.5. Budgetsamrådet kan tilslutte sig, at samarbejde mellem menighedsråd finansieres af provstiuvalgskassen.

På budgetsamrådet belyses de økonomiske forhold i provstiet, og målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv drøftes. Der kan ved drøftelsen tages udgangspunkt i den ønskede udgiftsudvikling og i den ønskede udvikling i kirkeskatten set i lyset af blandt andet befolkningsudviklingen, folkekirkens medlemsandel og udviklingen i udskrivningsgrundlaget inden for ligningsområdet.

Med udgangspunkt i de fremsendte budgetbidrag drøfter budgetsamrådet endvidere menighedsrådenes ønsker om nye større udgiftskrævende opgaver inden for drift og anlæg.

På budgetsamrådet er provstiudvalget forpligtet til at orientere menighedsrådene i kommunen om budgettet for provstiudvalgskassen.

4.4. Ligningsbeløb

Efter budgetsamrådet fastsætter provstiudvalget målsætninger for provstiets udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv.

På grundlag af disse målsætninger fastsætter provstiudvalget endelige driftsrammer og anlægsbevillinger for kirkekasserne i provstiet og meddeler disse til menighedsrådene senest 15. september. Heri indgår en prioritering af menighedsrådenes ønsker til yderligere driftsudgifter og nye anlægsprojekter under hensyn til den samlede udgiftsramme.

Ved fastsættelsen af driftsrammer, anlægsbevillinger og tildeling af midler fra 5 % reserven bør provstiudvalget tage hensyn til de frie midler i de pågældende kirkekasser samt til omfanget af anlægsopsparing, også selv om midlerne er opsparet til andre formål.

Når provstiudvalget har fastsat de endelige driftsrammer for budgetåret (B-året), og for så vidt angår anlægsrammen for de tre budgetoverslagsår (BO1, BO2 og BO3), er rammerne for menighedsrådenes budgettering i indeværende års budgetproces bindende. Rammerne for budgetoverslagsårene er ikke bindende, men alene vejledende for næste års budgetproces.

Provstiudvalget fastsætter herefter ligningsbeløbet til kommunens kirkekasser. Provstiudvalget har ved ligningsbeløbets fastsættelse adgang til at afsætte midler til en reserve på op til 5 % af ligningsbeløbet. Ved forbrug af reserven har provstiudvalget det følgende år mulighed for at forhøje ligningen med henblik på reservens reetablering. Reserven kan bruges til imødegåelse af uforudsete og uopsættelige udgifter i ligningsområdet i løbet af budgetåret.

Provstiudvalget fastsætter ligeledes ligningsbeløbet for provstiudvalgskassen senest den 15. september. Hvis provstiet omfatter flere kommuner eller dele af flere kommuner, træffer provstiudvalget inden den 1. september beslutning om ligningsbeløbets fordeling mellem kommunerne.

Provstiudvalget giver senest den 15. september kommunalbestyrelsen meddelelse om ligningsbeløbets størrelse.

4.5. Besluttende budgetsamråd

Budgetsamrådet har som udgangspunkt ikke besluttende myndighed. Menighedsrådene kan imidlertid på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd beslutte at flytte kompetence fra provstiudvalget til budgetsamrådet. Beslutningen er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode. Hvis der efter nyvalg ikke træffes fornyet beslutning om ændret kompetencefordeling, er budgetsamrådet alene orienterende.

Budgetsamrådet kan overtage provstiudvalgets kompetence til at:

- a) Fastsætte målsætninger for udgifter og ligning set i et flerårigt perspektiv.
- b) Fastsætte en samlet udgiftsramme og et samlet ligningsbeløb, herunder en eventuel 5 % reserve (med mindre ligningsbeløbet fastsættes af et budgetudvalg).
- c) Fastsætte driftsrammer, anlægsbevillinger og ligningsbeløb til kirkekasserne.

Provstiudvalgets og budgetsamrådets kompetencer fastlægges i en vedtægt. Der kan træffes beslutning om, at budgetudvalget alene overtager visse af ovennævnte tre kompetencer, idet budgetsamrådet kan overtage a) alene, a) og b) eller a), b) og c). Såfremt budgetsamrådet har overtaget kompetencer fra provstiudvalget, er det provstiudvalgets opgave at udarbejde indstillinger til budgetsamrådets beslutning.

Budgetsamrådet kan beslutte, at personalenormeringen fastlægges af provstiudvalget. I så fald kan budgetsamrådet fastlægge retningslinjer for personalenormeringen. Beslutningen træffes på det første budgetsamrådsmøde efter nyvalg til menighedsråd og er bindende for menighedsrådenes funktionsperiode.

Når budgetsamrådet træffer beslutning om en ændret kompetencefordeling, vægtes det enkelte menighedsråds stemme i forhold til antal af valgte medlemmer i det enkelte råd, og beslutningen træffes ved kvalificeret flertal på 2/3. Ved budgetsamrådets beslutninger vedrørende budgetlægning vægtes stemmerne på samme måde, og beslutning træffes ved almindeligt stemmeflertal.

Det er menighedsrådets flertal, der bestemmer mandatet til repræsentanterne på budgetsamrådet. Der kan derfor ikke blive tale om, at et vist antal stemmer fra det enkelte menighedsråd repræsenterer rådets flertal og et vist antal rådets mindretal.

4.6. Budgetudvalg

Der skal nedsættes budgetudvalg hvis:

- a) kommunen omfatter to eller flere provstier, der hver har 50 % eller mere af deres folkekirkemedlemmer inden for kommunen, eller
- b) kommunen omfatter to eller flere provstier, hvoraf mindst ét har mere end 20 %, men mindre end 50 % af deres folkekirkemedlemmer inden for kommunen.

Det er i så fald budgetudvalget, der fastsætter det samlede ligningsbeløb til kommunens kirkekasser og til provstiudvalgskasserne samt ligningsbeløbets fordeling mellem provstierne.

I en kommune, der består af to provstier, kan kirkeministeren godkende, at der i stedet for to provstiudvalg og et budgetudvalg vælges ét fælles provstiudvalg for provstierne i kommunen. Det fælles provstiudvalg varetager i så fald samtlige opgaver, der er henlagt til provstiudvalg.

4.7. Regnskab for kirke- og provstiudvalgskasser

Regnskabsåret for kirke og provstiudvalgskasserne er kalenderåret. Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med årsregnskabskemaet, som fremgår i Økonomiportalen. Af hensyn til udarbejdelse af regnskab til forelæggelse og godkendelse hos menighedsrådet bør der være indgået en klar aftale med regnskabsføreren om, hvornår bogføringen afsluttes. Kirkeministeriet anbefaler, at der ikke bogføres i det foregående regnskabsår efter udgangen af januar måned året efter regnskabsåret.

Regnskab for særlige nybygnings- og istandsættelsesarbejder indgår som en del af kirkekassens almindelige regnskab. Der udarbejdes biregnskaber for disse. De til menighedsplejen indsamlede beløb samt beløb indsamlet til andre formål skal opføres i kirkekassens årlige regnskab, jf. cirkulære om indsamling i kirkerne.

Et biregnskab er en særskilt præsentation af et projekts samlede indtægter og udgifter, som giver læseren overblik over projektets økonomi. Flere projekter kan godt samlet i en tabel eller et skema.

Hvis der føres særskilt regnskab for en kirkegård, og kirkegårdens regnskab udarbejdes af kirkegårdslederen eller af kirkegårdsbestyrelsen, skal regnskabet aflægges til menighedsrådet.

Hvis der er oprettet særskilt budget for en kirkegård som et samarbejde mellem flere sogne, aflægges regnskabet i henhold til vedtægterne for kirkegårds-kassen. Kirkegårds-kassens regnskab indgår i de deltagende kirkekassers regnskab med den pågældende kasses andel i forhold til vedtægterne. Regnskabsaflæggelsen følger i øvrigt samme regler som kirkekasserne.

Årsregnskabet udarbejdes af regnskabsføreren og fremsendes til den af menighedsrådets midte valgte kasserer så betids, at menighedsrådet kan behandle årsregnskabet på menighedsrådsmøde senest d. 1. april i året efter regnskabsafslutningen.

5. Godkendelse og offentliggørelse af regnskab for kirkekassen

Menighedsrådet behandler regnskabet senest den 1. april og optager beslutning herom i menighedsrådets beslutningsprotokol. Regnskabet indlæses i Økonomiportalen senest den 1. april.

Revisor foretager revisionen i overensstemmelse med revisionsinstruksen jf. bilag 1 i cirkulære for kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., senest den 15. september.

Menighedsrådet behandler provstirevisors erklæring og revisionsprotokollen på et menighedsrådsmøde og forsyner regnskabet med rådets eventuelle bemærkninger senest den 15. oktober. Provstiudvalget kan dispensere for denne frist.

Menighedsrådet skal i ordinære medlemmers fravær huske at indkalde suppleanter, jf. § 13, stk. 4, i lov om menighedsråd, til mødet, hvor regnskabet behandles.

Provstiudvalget behandler provstirevisors erklæring, revisionsprotokollen og menighedsrådets eventuelle bemærkninger på et provstiudvalgs-møde og forsyner regnskabet med udvalgets eventuelle bemærkninger senest den 15. november. Kirkeministeriet offentliggør, efter provstiudvalgets frigivelse heraf, regnskabet fra Økonomiportalen senest den 1. februar ved at regnskab, eksklusiv revisionsprotokol og bilag 3 overføres til sogn.dk.

5.1. Godkendelse og offentliggørelse af regnskab for provstiudvalgskassen

Provstiudvalget behandler regnskabet senest den 1. april og optager beslutning herom i provstiudvalgets beslutningsprotokol. Regnskabet indlæses i Økonomiportalen senest den 1. april.

Provstirevisor foretager revisionen i overensstemmelse med revisionsinstruksen jf. bilag 1 i cirkulære for kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v., senest den 15. september.

Provstiudvalget behandler provstirevisors erklæring og revisionsprotokollen på et provstiudvalgsmøde og forsyner regnskabet med provstiudvalgets eventuelle bemærkninger senest den 1. november. Stiftsøvrigheden kan dispensere for denne frist.

Stiftsøvrigheden godkender det reviderede regnskab senest den 15. november under hensyntagen til provstirevisors erklæring, revisionsprotokollen og provstiudvalgets eventuelle bemærkninger hertil.

Kirkeministeriet offentliggør, efter provstiudvalgets frigivelse heraf, regnskabet fra Økonomiportalen senest den 1. februar ved at regnskab, eksklusiv revisionsprotokol og bilag 3 overføres til provsti.dk.

5.2. Bogholderi og rapportering

Menighedsråd og provstiudvalg er forpligtede til at følge den af Kirkeministeriet udarbejdede regnskabsinstruks. Det er henholdsvis menighedsrådets og provstiudvalgets eget ansvar, at bilagene til instruksen med bemyndigelser m.v. er ajourførte.

Den løbende bogføring foretages efter almindelig anerkendt bogføringsteknik.

Forretningsgangen er baseret på det forhold, at der normalt ikke kan ske adskillelse mellem kasse og bogholderi, men at en sådan adskillelse vil være hensigtsmæssig.

Kvartalsvis rapportering, hvori regnskabet er sammenholdt med budgettet, fremsendes til menighedsrådet/provstiudvalget så betids, at rådet/udvalget senest 2 måneder efter kvartalets udløb kan behandle kvartalsrapporten på et menighedsrådsmøde/provstiudvalgsmøde. Rapporteringen skal indeholde oplysninger svarende til regnskabskemaets oversigtsdel.

Et eksemplar af kvartalsrapporten sendes til provstiuvalget/stiftsøvrigheden senest 2 måneder efter kvartalets udløb. Provstiuvalget/stiftsøvrigheden kan beslutte at sende et eksemplar af kvartalsrapporten til provstirevisor. Kvartalsrapporten kan danne grundlag for provstiuvalgets/stiftsøvrighedens forvaltningstilsyn og provstirevisors forvaltningsrevision.

Det tilstræbes, at en eventuel kontant kassebeholdning ikke overstiger 5.000 kr. ved dagens slutning. I særlige tilfælde kan kassebeholdningen, efter aftale mellem menighedsråds og provstiuvalg, fastsættes til et højere beløb.

Alle udbetalinger skal være dokumenteret ved bilag og i nødvendigt omfang godkendt af en af menighedsrådet befuldmægtiget.

Menighedsrådet kan i forbindelse med regnskabsaflæggelsen i samarbejde med provstiuvalget rekvirere et regnskabssyn hos provstirevisor. Et regnskabssyn sikrer en vis kvalitet af menighedsrådets regnskab og skal derfor betragtes som regnskabsmæssig bistand og ikke som et særligt revisionsarbejde. Indholdet af et regnskabssyn er nærmere specificeret i revisionsinstruksen, jf. bilag 1 i cirkulære om kirke og provstiuvalgskassernes budget, regnskab og revision. Regnskabssynet finansieres af menighedsrådet. Provstiuvalget kan ved gennemførelse af et regnskabssyn dispensere for afleveringen af regnskab i op til 30 dage.

Provstiuvalget udøver legalitetskontrol og forvaltningstilsyn for kirkekasserne og kan anmode provstirevisor om bistand hertil.

6. Disponeringsregler

Menighedsrådet kan alene gennemføre økonomiske dispositioner, som fremgår af det af menighedsrådet vedtagne budget. Foranstaltninger, som medfører indtægter eller udgifter, der ikke fremgår af det vedtagne budget, må ikke iværksættes, før menighedsrådet har vedtaget en ændring af budgettet, som omfatter disse.

Udgifter til foranstaltninger, som er nødvendige for bevarelse og sikring af kirkekassens aktiver, og som er uforudseelige, kan dog afholdes, selv om de ikke fremgår af budgettet, hvis foranstaltningens gennemførelse ikke kan afvente et menighedsrådsmøde. Dette gælder for eksempel afhjælpning ved storm-, vandskade eller indbrud. Der skal på førstkomende menighedsrådsmøde orienteres om budgetændringen.

Det gælder i almindelighed, at der ved menighedsrådets disponering skal vises skyldige økonomiske hensyn. Det vil blandt andet sige, at indkøb skal foretages på den mest økonomiske måde under hensyn til kvalitet mv., og der alene anvendes de ressourcer, som er nødvendige af hensyn til formålet.

Kompetencen til at disponere inden for budgettet fastlægges i et bilag til regnskabsinstruksen for de lokale kirkelige myndigheder.

6.1. Driftsudgifter

Udgifterne inden for driftsrammen budgetteres som nettoudgifter, dvs. udgifter minus de tilhørende indtægter. Det betyder, at hvis indtægterne bliver lavere end det budgetterede, skal de samlede udgifter inden for driftsrammen reduceres tilsvarende, således at den fastsatte driftsramme overholdes.

Leasing- og lejeaftaler, der omfatter størstedelen af et aktivs levetid, betragtes som låntagning og forudsætter godkendelse efter samme regler som lån til anlægsudgifter. Leasing- og lejeaftaler skal behandles som driftsudgifter.

Forsikring kan alene tegnes for de områder, der ikke er omfattet af folkekirkens fælles forsikringer, der omfatter arbejdsskadeforsikring, ansvarsforsikring og bygnings- og tingsskadeforsikring inkl. entreprisforsikring, jf. den seneste version af folkekirkens forsikringshåndbog.

6.2. Indkøb

Udgangspunktet for alle indkøb er, at det skal ske så effektivt og økonomisk fordelagtigt som muligt. Der er en forpligtelse til at få mest muligt for pengene.

Alle folkekirkelige myndigheder har mulighed for at købe ind ved anvendelse af Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S – www.ski.dk. For at logge på og se de konkrete aftaler skal man anvende en adgangskode. Formanden for henholdsvis menighedsråd og provstiuvalg er oprettet som administrator på ski.dk. Kirkeministeriet kan kontaktes i tilfælde af problemer med at tilgå aftalerne – km@km.dk.

IT-kontoret har indgået en række aftaler om anskaffelse af PC'er til kirkenettet og rabataftaler på telefoni. Aftalerne kan tilgås via DAP.

Der er i nogle stifter og provstier indgået fælles aftaler om kalkning m.m., ligesom nogle kirkegårde foretager fælles indkøb. Kontakt provstiet eller stiftet for nærmere oplysninger.

6.3. Udbud

Provstier og menighedsråd er underlagt de samme krav til udbud af opgaver som andre offentlige myndigheder. De overordnede regler fremgår af Konkurrencestyrelsens hjemmeside, www.ks.dk/udbud. Det er bl.a. lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og EU's udbudsregler.

Menighedsrådene skal være opmærksomme på regler for krav om udbud, indhentning af tilbud samt indgåelse af aftaler. Der kan indhentes rådgivning i det lokale stift samt på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

6.4. Indtægter fra kirkelige aktiviteter

I henhold til lov om kirkers bestyrelse og brug skal regler om betaling for brug af kirken ved særskilte kirkelige handlinger, kirkelige møder m.v. fastsættes i en vedtægt, der udfærdiges af menighedsrådet og godkendes af provstiuvalget. Er kirken ikke selvejende, skal provstiuvalget forinden forhandle med den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for

kirketienden. For en valgmenigheds brug af kirken betales for den merudgift til kirkens opvarmning, belysning, rengøring m.m., som valgmenighedens brug af kirken medfører. Betalingen fastsættes af provstiuvalget efter forhandling med menighedsrådet og valgmenighedens bestyrelse. For andre kristne menigheders og evangelisk-lutherske frimenigheders brug af kirken ydes en betaling, som fastsættes af provstiuvalget efter forhandling med menighedsrådet.

6.5. Indtægtsdækket virksomhed

Indtægtsdækket virksomhed omfatter aktiviteter, som ikke indgår under kirke og begravelsesvæsen, men som udøves i tilknytning til disse. Det er en forudsætning for dispositioner under indtægtsdækket virksomhed, at den pågældende aktivitet ikke står i modstrid med kirkens formål. Udlejning af lokaler i sognegård til ikke-kirkelige formål, cafevirksomhed og lignende kan alene ske som indtægtsdækket virksomhed.

Indtægtsdækket virksomhed indgår under driftsrammen og følger reglerne for driftsudgifter med følgende undtagelser.

Ved indtægtsdækket virksomhed må udgifterne ikke overstige de opnåede indtægter. Hvis der er underskud på en given indtægtsdækket virksomhed, skal menighedsrådet afgive en redegørelse herom til provstiuvalget, og provstiuvalget kan pålægge menighedsrådet at ophøre med den pågældende virksomhed.

Ved indtægtsdækket virksomhed skal prisen på den enkelte vare og ydelse fastsættes, så de langsigtede gennemsnitsomkostninger dækkes, således at der ikke sker konkurrenceforvridning. Ved langsigtede gennemsnitsomkostninger forstås en beregning af de omkostninger, som i gennemsnit er forbundet med at producere en given vare eller ydelse. Til omkostningerne medregnes:

- 1) direkte omkostninger, dvs. omkostninger der umiddelbart kan henføres til den enkelte vare eller tjenesteydelse (f.eks. løn, materialer og fremmede tjenesteydelser), og
- 2) indirekte omkostninger, dvs. omkostninger der ikke umiddelbart kan henføres til den enkelte vare eller tjenesteydelse, men som kan beregnes på grundlag af udgifter, der fremgår andetsteds på budgettet (f.eks. el, varme og forsikring), samt omkostninger, der slet ikke fremgår af budgettet (f.eks. en beregnet afskrivning på bygninger).

Afskrivninger skal som hovedregel indregnes som en del af omkostningerne. De steder, hvor det ikke kan lade sig gøre, f.eks. fordi der ikke er offentlig vurdering af bygningen, kan de årlige driftsomkostninger anvendes og den andel, der skyldes indtægtsdækket virksomhed, kan beregnes herudfra.

Et positivt resultat af den indtægtsdækkede virksomhed, som uanset reglerne om prisfastsættelse svarende til de langsigtede gennemsnitsomkostninger er opnået i kirkekassen, indgår i de frie midler og kan forbruges under driftsrammen det følgende år.

6.6. Anlægsudgifter

Det er en forudsætning for menighedsrådets indgåelse af forpligtelser vedrørende anlægsudgifter, at de forventede udgifter til det samlede anlægsprojekt, som der er givet bevilling til, kan holdes såvel inden for den fastsatte totalbevilling for projektet som inden for projektets bevillinger i de enkelte år.

Såfremt det viser sig, at projektet ikke kan gennemføres som forudsat inden for den fastsatte totalbevilling, skal menighedsrådet straks forelægge sagen for provstiuvalget med henblik på ændring af projektet eller forhøjelse af bevillingen.

Såfremt projektet ikke kan holdes inden for den fastsatte totalbevilling, kan menighedsrådet afholde udgifter ud over projektets bevilling i det pågældende år ved anvendelse af eventuelle frie midler i kirkekassen. Dette kræver dog provstiuvalgets tilladelse.

Såfremt projektet bliver forsinket i forhold til det ved anlægsbevillingen forudsatte, således at årets anlægsudgifter bliver lavere end projektets bevilling i det pågældende år, overføres de resterende midler til en bunden opsparingskonto vedrørende det pågældende projekt med henblik på anvendelse i følgende år.

6.7. Salg af anlægsaktiver

Indtægter ved salg eller anden afståelse af rettigheder over kirkens faste ejendom indbetales til kirkens kapitaler blandt stiftsmidlerne.

Stiftsrådet kan tillade, at salgs- og erstatningssummer vedrørende rettigheder over kirkernes og præsteembedernes faste ejendomme udbetales til vedkommende kirkekasse i forbindelse med vedkommende kirkes erhvervelse eller istandsættelse af anden fast ejendom.

Provenu som fremkommer efter 1. januar 2004 og vedrører en ejendom tilhørende præsteembedet, der egner sig til landbrugsmæssig drift, skal indbetales til kirkens kapitaler. Provstiuvalget kan tillade, at et provenu som førnævnt udbetales til vedkommende kirkekasse til finansiering af særskilte anlægsarbejder vedrørende kirken eller anvendes som afdrag på kirkens lån. Anlægsarbejdet skal være godkendt af de kirkelige tilsynsmyndigheder på tidspunktet for provenuets fremkomst.

6.8. Låntagning

Menighedsrådet har ikke adgang til at oprette en kassekredit til kirkekassen. I tilfælde af en akut likviditetskrise er der mulighed for at låne af egen anlægsopsparing (kræver provstiuvalgets tilslutning), ansøge provstiuvalget om 5 %-midler til uforudsete udgifter, ansøge provstiuvalget om likviditetslån af 5 %-midlerne eller at ansøge provstiuvalget om forskud på næste års ligning (hvilket kræver kommunalbestyrelsens tilslutning).

Uforudsete udgifter er nye og uventede udgiftsbehov, der ikke kan vente til det efterfølgende år, og som ikke kan finansieres ved hjælp af kompenserende besparelser.

Et kortvarigt likviditetslån kan maksimalt ydes i 12 måneder. Provstiuvalget fastsætter betingelserne for lånet, herunder om der skal opkræves renter for lånet.

6.9. Anbringelse af kassebeholdning og opsparing

[Dette afsnit kan blive ændret. Der verserer i øjeblikket en sag, hvor det har været Finansiell Stabilitets vurdering, at menighedsråd ikke er omfattet af indskydergarantien. Afhængigt af udfaldet af de iværksatte afklaringer, kan afsnittet derfor bliver tilpasset.]

Kirke- og provstiuvalgskassens midler anbringes med blik på opnåelse af bedst mulig forrentning under hensyntagen til, at midlerne skal anbringes sikkert.

Fra 1. oktober 2010 er indskydergarantien begrænset til ca. 750.000 kr. pr. pengeinstitut. Kassebeholdningen bør være mindst mulig og evt. anbringes i flere pengeinstitutter. Provstiuvalget bør på samme måde overveje størrelsen på og anbringelsen af en evt. 5 % reserve til uforudsete udgifter.

Hvis kassebeholdningen indeholder opsparing af driftsoverskud til f.eks. store vedligeholdelsesopgaver, så kan en del af kassebeholdningen anbringes i danske stats- eller realkreditobligationer (i danske kroner) med en maksimal løbetid på to år.

Hvis der er flere anlægsopsparinger, kan de samles på én konto. Hvis kassebeholdningen og den samlede opsparing til anlæg overstiger 750.000 kr., kan opsparingen til anlæg anbringes i danske stats- eller realkreditobligationer (i danske kroner) med en løbetid svarende til det planlagte igangsættelsestidspunkt for anlægsprojektet - dog højst 10 år. Obligationerne anbringes i et depot.

Provstiuvalget kan indhente tilbud fra mindst tre pengeinstitutter vedrørende forrentning, såfremt alle provstiets kasser samles i et mindre antal pengeinstitutter. Aftalerne skal både sikre den bedst mulige forrentning og muliggøre en spredning af risikoen. Menighedsrådene er forpligtede til at anvende disse pengeinstitutter eller, hvis de vælger at blive i deres eksisterende, at betinge sig mindst samme renter, som i den fælles aftale. Provstiuvalget er forpligtet til at vedligeholde aftalerne og kræve en genforhandling mindst hver 4. år med henblik på at vurdere, om de indgåede aftaler fortsat er den for de lokale kasser mest fordelagtige. De fælles aftaler må ikke ændre ved, at det enkelte menighedsråd er den juridiske kontohaver i et pengeinstitut. Indskydergarantien gælder pr. juridisk person.

Ved løsning af regnskabsopgaver i et fællesskab i provstiet er det vigtigt, at de enkelte kasser er den juridiske kontohaver for egne midler for at reducere risikoen.

6.10. Menighedsrådenes disponering mellem rammer og ved årsafslutning

I løbet af året kan menighedsrådet overføre midler (foretage omdisponeringer) mellem samtlige driftskonti uden provstiuvalgets godkendelse.

Ved årets slutning har menighedsrådet adgang til at videreføre de midler på driftsrammen, der ikke er brugt i løbet af et regnskabsår, til brug i efterfølgende år.

I beregning af det disponible beløb skal der fratrækkes et eventuelt underskud på årets anlægsprojekter. En bevilling til en anlægsudgift skal anvendes i overensstemmelse med dens formål. Bevillingen kan være flerårig. En uforbrugt bevilling til anlægsarbejder videreføres til næste år, såfremt anlægsarbejdet ikke er afsluttet.

Enhver overførsel fra en anlægsbevilling til driftsramme kræver provstiuvalgets godkendelse, jf. dog nedenfor. Omdisponering mellem de enkelte bevillinger til anlægsudgifter eller overførsel af midler fra driftsrammen til anlægsudgifter kræver ligeledes provstiuvalgets godkendelse.

Såfremt et anlægsprojekt gennemføres med lavere udgifter end den fastsatte totaludgift, kan menighedsrådet overføre besparelsen til kirkekassens frie midler.

Viser det sig derimod, at arbejdet er blevet dyrere end forventet, kan provstiuvalget beslutte, at merudgiften finansieres af den pågældende kirkekasses driftsramme, herunder videreførte midler fra tidligere år, af besparelser på andre anlægsarbejder eller af anlægsopsparing, også selv om midlerne er opsparet til andre formål.

Hvis et anlægsarbejde opgives, reduceres eller udskydes på ubestemt tid, kan den besparelse, som opstår for kirkekassen, ikke overføres til driftsrammen eller til følgende års anlægsbevilling. Provstiuvalget træffer i denne situation beslutning om, på hvilken måde beløbet skal anvendes indenfor det pågældende ligningsområde.

7. Grundlag for økonomisk prioritering

Rapport- og oversigtsmulighederne varierer indenfor de forskellige bogføringssystemer, og det kan anbefales, at menighedsrådet holder øje med kursus- og vejledningsaktiviteter hos den enkelte leverandør.

7.1. Kvartalsrapporter

I kvartalsrapporterne sammenholdes menighedsrådets eller provstiuvalgets budget med det hidtidige forbrug. Der skal udarbejdes en kvartalsrapport efter udgangen af 1.-3. kvartal dvs. efter udgangen af marts, juni, og september måned.

Det er regnskabsføreren, der sikrer, at bogholderiet er opdateret, og der bliver sendt en kvartalsrapport, så menighedsrådet eller udvalget senest 2 måneder efter kvartalets udløb kan behandle kvartalsrapporten på et møde. Menighedsrådene fremsender et eksemplar af kvartalsrapporten til provstiuvalget. Provstiuvalget sender et eksemplar af kvartalsrapporten for provstiuvalgskassen til stiftet. Fremsendelse sker efter Kirkeministeriets nærmere anvisninger.

Det er den valgte kasserer, som fremlægger kvartalsrapporten på menighedsrådsmøderne, og som f.eks. kan foreslå beslutninger, der tager hånd om den aktuelle økonomiske situation. Menighedsrådet træffer beslutningen, som noteres i beslutningsprotokollen.

8. Revision

Revisionen tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med revisionsinstruksen, jf. bilag 1 til cirkulære om kirke- og provstiudvalgskasserne budget, regnskab og revision m.v.

Revisionen gennemføres af revisorer, som er fundet efter udbud af opgaven. Stifterne varetager udbuddet.

Revisionsprocessen starter inden regnskabet er afleveret, da menighedsrådet skal sikre, at regnskabet er dokumenteret. Det sker ved at sikre, at alle bogføringsbilag er til stede og attesterede. Desuden skal der i forbindelse med årsafslutningen foretages en række afstemninger, som også benyttes i forbindelse med revisionen.

Afstemningerne bør under alle omstændigheder være foretaget inden den 1. april, hvor regnskabet skal være afleveret. Materialet kan derfor også overdrages til revisor umiddelbart efter afleveringen af regnskabet. Kirkeministeriet opfordrer til, at materialerne afleveres elektronisk via den løsning, som stilles til rådighed i dataarkivet på DAP.

Det skal aftales mellem menighedsråd og revisor, hvornår bogføringsbilag skal overdrages til revision. Kirkeministeriet foreslår, at dette tages op på de møder, som revisor afholder provstivis. Det er herunder en mulighed for menighedsrådet at anmode om stedlig revision (evt. ét sted i provstiet), men det er ikke en ret.

Vejledning nr. 10318 af 12. december 2014 om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision bortfalder.